

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: 521

Датум: 28.04.2022. године

У складу са одредбама Закона о науци и истраживањима („Сл. Гласник РС“, бр. 49/19), Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије за период 2021-2025. године „Моћ знања“ („Сл. гласник РС“, 10/2021-3), члановима 5. и 15. Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности („Сл. Гласник РС“, бр. 69/2015), чланом 55. Статута Универзитета у Београду – Географског факултета, Наставно-научно веће на седници одржаној 28. априла 2022. године доноси

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА ЗА ПЕРИОД 2022-2026. ГОДИНЕ

Остваривање активности на промоцији науке и научноистраживачке делатности Универзитета у Београду - Географског факултета (у даљем тексту: Факултета) односи се и на развој научноистраживачког подмлатка. Принципи развоја научноистраживачког подмлатка инкорпорирани су у све сегменте **Програма научноистраживачког рада за период 2022-2026. године**, а смернице добре научне праксе представљају саставни део образовања младих научника. Стратегија развоја научноистраживачког подмлатка Факултета је и до сада била изузетно важна и посвећивала јој се значајна пажња, пре свега у сегменту ангажовања младих и њиховог укључивања у пројектне активности.

Научноистраживачки подмладак на Факултету чине:

- студенти свих нивоа студија који показују изузетан успех током студија и склоност ка истраживачком раду,
- сарадници у настави, асистенти, асистенти са докторатом,
- доценти на почетку професионалне наставничке каријере,
- сарадници на пројектима – млади истраживачи (истраживачи приправници и истраживачи сарадници) финансирани од стране МПНТР-а

Научноистраживачки рад подмлатка Факултета се континуирано одвија у области Геонаука (географија, просторно планирање, демографија, туризмологија, геопросторне основе животне средине и географски информациони системи), као интегралном делу комплексних активности дефинисаних Статутом Факултета. Планске активности усмерене ка развоју научноистраживачког подмлатка су биле истакнуте и у претходним периодима (2012-2016. и 2017-2022.) на начин који је афирмативно био усмерен ка укључивању младих и надарених студената у истраживачки рад пре свега током мастер и докторских студија, као и кроз перманентно подстицање и подршку (интелектуалну, организациону, материјалну) запослених из редова сарадника у настави, асистената и доцената, као и сарадника на пројектима – младих истраживача, у научноистраживачком раду.

Квалитет научног рада уско је повезан са развојем квалитетног научног подмлатка, који је директно повезан са константним унапређењем наставног процеса. Обавеза Факултета јесте да, у складу са сопственим могућностима и ресурсима, подмлатку обезбеди пуну подршку за развој теоријских и методолошких знања, као и да их оспособи да та знања примењују у научноистраживачком раду у основним и примењеним истраживањима. Специфичност научне области Геонауке условљава усмеравање посебне пажње ка развијању компетенција научног подмлатка за учешће како у основним, тако и у усмереним истраживањима. Студенти свих нивоа студија се упознају и овладавају техникама које се користе у савременој науци, припремају се за теренски рад и стицање знања како би могли да се баве научноистраживачким радом, али и оспособе за равноправно учешће у мултидисциплинарним истраживањима за потребе реализације различитих пројеката, студија и елабората. Акцент је стављен на применљивост знања, што одговара тенденцији географије као науке да се све више усмерава ка решавању практичних проблема савременог друштва. Доценти развијају научне компетенције кроз постдокторско усавршавање, које подразумева подршку и подстицај у циљу проширивања и унапређења знања и вештина на Факултету, другим високошколским установама и истраживачким центрима у земљи и иностранству.

Циљеви развоја и усавршавања научноистраживачког подмлатка доприносе реализацији стратешких циљева Факултета и усклађени су са њима, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

УКЉУЧИВАЊЕ СТУДЕНАТА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД НА СВИМ НИВОИМА СТУДИЈА

Оспособљавање студената за научноистраживачки рад на свим нивоима студија, а нарочито на последипломским, представља један од основних задатака Факултета. Студенти основних, мастер и докторских студија учествују у научноистраживачком раду кроз израде завршних радова, чиме се остварује сарадња између наставника (ментора) и студената и повећава квалитет њихових професионалних компетенција. Значајно је истаћи да се у свим фазама научног рада, од постављања хипотеза до израде рада примењују критичност и егзактност, а релевантна методологија истраживања и добијени резултати презентују се на начин који обезбеђује њихову научну верификацију. Такође, студенти се оспособљавају да користе адекватну научну и стручну литературу, која је у складу са најновијим научним достигнућима. Током целокупног процеса веома је значајно праћење научног рада студената кроз менторски рад и оцењивање постигнутих резултата које чини саставни део годишњег извештаја о раду Факултета и узима се као критеријум приликом запошљавања или продужавања уговора о раду. Факултет додатно стимулише стручно усавршавање, учешће студената и младих истраживача на студентским научним конференцијама, дисеминацију резултата њиховог рада у научним публикацијама и другим видовима научне комуникације, а таква пракса ће се наставити и интензивирати у будућем периоду.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ПОДМЛАТКА ФАКУЛТЕТА ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД И УКЉУЧИВАЊЕ У ПРОЈЕКТЕ

Студенти мастер и докторских студија укључују се у пројекте финансиране од стране ресорног Министарства, али и на друге пројекте из области промењених истраживања који су финансирани из других, националних и међународних извора. Такође, истраживачи приправници и истраживачи сарадници, ангажовани су у раду на пројекту финансираном од стране МПНТР-а (од 2019 године институционално финансирање). Једна од најзначајнијих задатака Факултета јесте едукација и праћење рада млађих сарадника, усмеравање у раду и давање савета и подршке у циљу њиховог усавршавања и развоја научних компетенција у области научноистраживачког рада. У складу са поштовањем принципа добре научне праксе, подстиче се сарадња како са другим колегама и руководиоцима истраживања, тако и између себе, односно оспособљавање за самостални и тимски рад у оквиру интердисциплинарних и мултидисциплинарних тимова. У свом научноистраживачком раду, подмладак Факултета усмерава се ка дефинисању циљева истраживања, реализацији, квалитативној и квантитативној обради података, анализи и интерпретацији добијених резултата и њиховог презентовања јавности. Веома је значајан и сегмент њиховог оспособљавања за трансфер знања ка истраживањима и пројектима који се односе на израду докумената јавних политика, развојних државних и привредно и тржишно оријентисаних докумената итд. Целокупан процес је усмерен ка иновацијама и прихватању савремених трендова у науци и истраживањима, те креирању и прикључивању националним и интернационалним мрежама научника и истраживача.

У складу са Програмом научноистраживачког рада Факултета за период 2022-2026. године, научни подмладак ће се укључивати у пројекте надлежног Министарства, Фонда за науку, пројеката међународних организација, као и међународних пројеката финансираних од стране Европске комисије (у првом реду Horizon Europe), али других извора, те пројеката усмерених (примењених) истраживања. Критеријуми који су релевантни за избор научног подмлатка за рад на пројектима биће склоност ка научном раду, иницијатива у раду, етичност, потребан ниво знања и вештина и др. Укључивање у пројекте вршиће се у складу са законским прописима, прописима Универзитета у Београду и општим актима Факултета.

СТИМУЛИСАЊЕ ИНТЕРНАЦИОНАЛНЕ МОБИЛНОСТИ МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА

Мобилност студената, наставника, истраживачког и осталог особља високошколских институција је један од стубова Болоњског процеса и отвара могућности и прилике за лично усавршавање, развија међународну сарадњу између појединаца, али и институција, побољшава квалитет високог образовања и истраживања и даје суштину тзв. европској димензији високог образовања. Програм мобилности младих пружа значајне могућности за њихов лични развој, разне видове неформалне и формалне едукације, рађање нових идеја, умрежавање са младима из других држава и стварање интернационалних тимова. Стимулисање међународне мобилности подмлатка Факултета и стицање међународног

искуства у научном раду има за циљ да млади научни радници стекну непосредна искуства, нове вештине и теоријска знања која ће даље користити у свом научном раду.

Мобилност студената свих нивоа студија, запослених из редова асистената, асистената са докторатом и доцената, остварује се на европским универзитетима у оквиру заједничког европског образовног простора повезаног Болоњским процесом, али и широм света. Највећи део мобилности одвија се у оквиру ERASMUS+ програма Европске уније који обезбеђује финансирање пројеката за сарадњу у области образовања и усавршавања. У оквиру КА 131 HED мобилности студената и запослених у високом образовању реализују се комбиновани интензивни програми (Blended Intensive Program – BIP), који користе иновативне начине учења и обуке за студенте и запослене, укључујући како непосредну, тако и online комуникацију и сарадњу. Значајна је и мобилност у оквиру CEEPUS мреже (Central European Exchange Program for University Studies) којом се остварује размена студената, наставног особља и истраживача из Средње и Источне Европе. У оквиру европске универзитетске алијансе Circle U. чији је Универзитет у Београду члан, отварају се могућности студентима и научном подмлатку Факултета за учествовање на летњим школама и праксама намењених стицању специфичних знања.

ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ

У складу са тенденцијама савремене европске универзитетске праксе, на Факултету ће се у наредном петогодишњем периоду посебна пажња посветити јачању капацитета и развоју научноистраживачког подмлатка у оквиру акредитованих студијских програма на свим нивоима студија. Подмладак ће се постепено укључивати у активности Факултета, кроз примену стечених знања у реализацији пројеката примењених истраживања.

Значајан сегмент развоја и подршке младима јесте дефинисање дугорочних извора финансирања за остваривање програма развоја научноистраживачког подмлатка за рад на научним и истраживачким пројектима од стране надлежног Министарства, других институција Републике Србије, Факултета, сарадњом са привредом, међународним организацијама, преко европских фондова и сл. Неопходно је и интензивније повезивање са већим бројем високошколских установа, научних института и другим научноистраживачким организацијама и привредним друштвима у земљи и иностранству.

У наредном периоду (организационо и/или материјално) ће се **подстицати**:

- учешће младих сарадника, истраживача, асистената и доцената на научним скуповима у земљи и иностранству, као и екстерно усавршавање које подразумева упућивање на учешће у летњим школама, семинарима, радионицама и другим видовима стицања нових знања;
- чланство у водећим националним и међународним научним и струковним асоцијацијама;
- постдокторска усавршавања које (су)финансира ресорно Министарство;
- повећање обима међународне мобилности студената, сарадника и наставника преко европских програма размене у високом образовању, различитих билатералних

програма и других видова академске сарадње. Акцентат ће бити на боравку у међународним научноистраживачким институцијама, уз интензивирање (реципрочних) посета страних истраживача;

- теренска и лабораторијска истраживања, коришћење научно-наставне базе Блажево као адекватног полигона за истраживања из свих области Геонаука, као и доступност актуелним програмским пакетима из области Географских информационих система (ГИС);
- објављивање и презентацију научних резултата проистеклих током ангажовања на научноистраживачким пројектима;
- укључивање научноистраживачког подмлатка у организацију научних и стручних скупова, као и издавачке делатности Факултета, на начин који подстиче њихове индивидуалне способности, знање, комуникативност и креативност, у циљу подстицања и оснаживања капацитета неопходних за успешно бављење савременим научним радом.

Међу најзначајнијим циљевима Факултета у наредном периоду јесте континуирано усавршавање научног подмлатка и њихово укључивање у истраживања. У складу са **Програмом рада Географског факултета у периоду 2022-2026. године** пажња ће бити посвећена развоју компетенција подмлатка за учешће у основним и примењеним истраживањима и развијање способности за примену резултата научноистраживачког рада, а све у складу са принципима конкурентности, одрживог развоја, изврности и отворености у науци. Научни подмладак је у обавези да одговорно обавља своје задатке, водећи се примерима добре праксе и етичким принципима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

ДЕКАН

проф. др Велимир Шећеров